

Univers Pedagogic

40 (876),
9 noiembrie 2023

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

Stagii de formare continuă gratuite în cadrul proiectului național „Investim în profesori”

Peste 3 mii de cadre didactice din 50 de instituții de învățământ vor beneficia de stagii de formare continuă gratuite în cadrul proiectului național „Investim în profesori”. În acest scop din bugetul de stat au fost alocate 6 milioane de lei. Programul de formare continuă se va desfășura în perioada noiembrie – decembrie 2023, iar echipa de formatori se va deplasa în fiecare instituție de învățământ.

Din cele 88 de instituții de învățământ general care au aplicat la proiect, Ministerul Educației și Cercetării a selectat 50 de instituții. Pentru prima etapă au fost selectate cele mai mari instituții de învățământ din 29 de raioane și municipii. La fel, au fost acceptate și instituțiile de învățământ care au dezvoltat parteneriate locale, asigurând participarea a minim 60 de cadre didactice per instituție sau consorțiu.

Tematicile formărilor vor fi selectate în colaborare cu cadrele didactice, astfel ca să răspundă necesităților acestora. Subiectele vizează cultura organizațională în cadrul instituției; comunicarea eficientă cu elevii; starea de bine a cadrelor didactice; inteligența emoțională; adaptarea la diversitatea elevilor, construirea încrederii și respectului în cadrul instituțiilor de învățământ etc. Unul dintre module va fi dedicat relației dintre ca-

drele didactice și părinți, inclusiv comunicarea eficientă, stabilirea unor parteneriate bazate pe respect, implicarea familiei în viața instituției de învățământ. Totodată, va fi abordat pe larg și subiectul educației incluzive.

Programul include 75 de ore de contact direct cu formatorii, 100 de ore de studiu individual, 35 de ore de follow-up și până la 90 de ore de mentorat și consiliere pentru fiecare instituție de învățământ.

Programul va fi realizat de 6 furnizori de formare continuă în consorțiu: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Centrul Educațional „Pro Didactica” și Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, care vor implica în procesul de formare peste 100 de formatori.

Două medalii de bronz și o mențiune de onoare pentru Republica Moldova la Olimpiada Balcanică de Informatică

Echipa Republicii Moldova a obținut două medalii de bronz și o mențiune de onoare la Olimpiada Balcanică de Informatică, care a avut loc în orașul Maribor, Slovenia, în perioada 29 octombrie-3 noiembrie 2023.

Medaliați cu bronz sunt Timur Degteari, elev al Liceului Teoretic „Orizont” din mun. Chișinău, și Marian Soltan, elev al Liceului Teoretic Republican „Aristotel”, mun. Chișinău, iar mențiunea de onoare a fost obținută de Mihai Eșanu, elev al Liceului Teoretic „Orizont”, mun. Chișinău.

La cea de-a 30-a ediție a Olimpiadei Balcanice de Informatică au participat 72 de elevi din 17 țări, Republica Moldova fiind reprezentată de 4 elevi și 2 profesori: Timur Degteari, elev în clasa a XII-a, Instituția Privată de Învățământ Liceul Teoretic „Orizont”, Durllești, mun. Chișinău; Marian Soltan, elev în clasa a XII-a, Liceul Teoretic Republican „Aristotel”, mun. Chișinău; Mihai Eșanu, elev în clasa a XII-a, Instituția Privată de Învățământ

Liceul Teoretic „Orizont”, Durllești, mun. Chișinău; Alin Popescu, elev în clasa a X-a, Instituția Privată de Învățământ Liceul Teoretic „Orizont”, Durllești, mun. Chișinău; Sergiu Corlat, prorector pentru digitalizare, Universitatea de Stat din Moldova; Igor Bercu, șef direcție, Agenția de Governare Electronică.

Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare mulțumesc membrilor Consiliului Olimpic Republican la Informatică pentru dedicație și implicare în pregătirea lotului olimpic național.

Totodată, Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare îi felicită pe elevii olimpici, profesorii și părinții acestora, dorindu-le succese în continuare.

Mai mulți profesori din Moldova au participat la sesiuni de formare în Coreea

Un număr de 19 profesori de informatică din Republica Moldova au fost instruiți în domeniul inteligenței artificiale, în perioada 30 octombrie – 07 noiembrie 2023. Cursurile s-au desfășurat în Republica Coreea, fiind organizate de Oficiul Special Guvernamental pentru Educație al Provinciei Jeju. Participanții au fost selectați printr-un concurs deschis desfășurat în anul 2019, programul fiind reluat în acest an după pandemia COVID-19.

În cadrul sesiunilor de formare au fost prezentate tehnici moderne de predare în domeniul

TIC, precum și metode de integrare a tehnologiilor informaționale în sistemul educațional de către

formatorii și specialiștii coreeni. Cursurile s-au axat pe Inteligența artificială și programarea logică: calcul fizic (programare cu inteligență artificială folosind halocode), Educație Edtech (Generative AI), Educație IA (Colab, programare de inteligență artificială bazată pe date Keras), programare drone etc. În perioada anilor 2015-2023 au beneficiat de sesiuni de instruire organizate de experți coreeni în domeniul Informatică și TIC peste 200 de cadre didactice din țara noastră, care predau disciplina Informatică în școli, precum și cadre didactice universitare, iar alte peste 100 de cadre didactice au beneficiat de sesiuni de formare în Coreea de Sud. Acțiunile se înscriu în programul Memorandumului de Înțelegere privind cooperarea în domeniul TIC între Oficiul Special Guvernamental pentru Educație al Provinciei Jeju din Republica Coreea și Ministerul Educației și Cercetării.

Relații de colaborare între R. Moldova și Portugalia în domeniul învățământului superior

Au fost stabilite principiile de bază ale unei colaborări de durată între Republica Moldova și Portugalia pe compartimentul ce ține de învățământul superior. Acest lucru este prevăzut într-o scrisoare de intenție pentru Cooperare Educațională, semnată de reprezentanți ai Consiliului Rectorilor din R. Moldova (CCRM, președinte Emil Ceban, rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”), și ai Consiliului Rectorilor universităților din Portugalia (CRUP, președinte Marcelo Rebelo de Sousa, rector al Universității din Porto).

Documentul a fost elaborat cu scopul de a promova relațiile culturale, educaționale și academice, precum și colaborarea și schimbul tehnic între partenerii educaționali amintiți mai sus. Astfel, relațiile de colaborare vizează următoarele domenii: dezvoltarea și livrarea de cursuri și programe; mobilități interuniversitare ale personalului academic, tehnic și administrativ; schimb de materiale în educație și cercetare, publicații și informații academice; cercetare și publicații în comun; organizarea programelor administrative sau de pregătire tehnică; desfășurarea conferințelor, seminarelor și altor întruniri academice.

„Această cooperare va contura un cadru academic și de management între cele două părți semnatare, menit să promoveze internaționalizarea învățământului superior din Republica Moldova”, a subliniat profesorul universitar Emil Ceban, rector al USMF „Nicolae Testemițanu”.

De remarcat că António Sousa Pereira, prof. univ., a vizitat instituția

medicală din Chișinău, întâlnindu-se și cu echipa administrativă. Părțile au stabilit, în cadrul dialogului, aspectele de colaborare bilaterală și de încheiere a unui acord între universități în sfera educației și cercetării. De asemenea, oaspețele din Portugalia a vizitat Centrul Universitar de Simulare în Instruirea Medicală, unde sunt implementate metodologii moderne de instruire și testare a deprinderilor practice în cadrul programelor universitare, postuniversitare și de educație medicală continuă.

De menționat că Universitatea din Porto este una dintre cele mai bune 100 de instituții de învățământ superior din Europa, fiind în acest sens lider incontestabil în Portugalia. În cadrul acestei Universități studiază peste 32 de mii de tineri, înscriși la 14 facultăți ce acoperă următoarele domenii de cercetare: drept, sport, arhitectură, arte, științe umaniste și exacte, inginerie și tehnologie, științe sociale, ale naturii și sănătății.

Cor. UPP

Inițiere în „Psihologia minciunii”

În zilele de 1 și 2 noiembrie, Departamentul Educația Adulților și Dezvoltare Personală din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a desfășurat programul de dezvoltare personală „Psihologia minciunii”.

Pe parcursul celor două ateliere, psihoterapeutul Inga Platon, doctor în psihologie, lector universitar, a insistat pe faptul că fiecare participant să înțeleagă care sunt avantajele și dezavantajele minciunii, să facă diferență dintre o minciună patologică și cea cu funcție terapeutică sau de protecție. Formatoarea a prezentat publicului un șir de instrumente utile în detectarea minciunii și în investigarea pe intern sau în relații.

În cadrul primului atelier, Inga Platon a propus aplicarea unui test

cunoaștere a comportamentului colegului, elevului, persoanei de alături, precum și în citirea motivelor, cauzelor ce stau la baza acestor comportamente, ținând cont de faptul că minciuna este o prezență cotidiană, iar noi trebuie să știm să construim relații bune cu oamenii.

La activități au fost prezenți peste 280 de participanți, care vor beneficia de certificate cuantificate în 1 credit.

Menționăm că programul continuă la 9 și 10 noiembrie.

Evaluarea competențelor conducătorilor de autovehicule

Centrul Național de Educație Rutieră din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a desfășurat, în perioada 27.10.2023 - 04.11.2023, modulul tematic *Evaluarea competențelor conducătorilor de autovehicule* (75 ore contact direct/10 credite). Modulul este organizat în cadrul stagiilor de formare profesională continuă pentru evaluatorii ASP.

În realizarea cu succes a activităților este implicată echipa de formatori, din care fac parte: Vasile Oanceanu, dr., conf. univ., inginer; Nicolae Manole, asistent univ., inginer; Lilia Buimestru, dr., lect. univ.; Elena Puzur, dr. în psih., lect. univ.; și Denis Țurcanu, master inginer. În cadrul modulului au fost abor-

date subiecte ce țin de: regulamentul cu privire la permisul de conducere; referențialul de evaluare a competențelor profesionale per categorie/subcategorie; sistemul CADM; deontologia profesională și diminuarea factorilor perturbatori în evaluare; organizarea și desfășurarea examenului pentru

obținerea permisului de conducere; condițiile de admitere în traficul rutier; instrucțiunile de desfășurare a examenului și condițiile de obținere a permisului de conducere; dispozitivele de comandă, iluminare și semnalizare etc.

De asemenea, a fost analizată evaluarea competențelor profesionale ale conducătorilor de autovehicule de toate categoriile/subcategoriile conform Directivei UE nr. 2006/126/CE. Totodată, este expus un nou context al evaluării ce ține de conducerea preventivă a autovehiculului.

Modulul *Evaluarea competențelor conducătorilor de autovehicule* a culminat cu evaluarea.

Circa 60 de formabili au absolvit programul de recalificare profesională, specialitatea *Pedagogie în învățământul primar*

În perioada 01.11.2023-03.11.2023, în cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, a avut loc susținerea publică a tezelor de recalificare profesională, specialitatea *Pedagogie în învățământul primar*. Drept rezultat, circa 60 de formabili au absolvit programul de studii desfășurat timp de un an.

Acesta a fost realizat cu implicarea cadrelor didactice (angajați și ai Catedrei Pedagogia Învățământului Primar), care sunt autori de curriculum, formatori naționali etc.: dr. Tatiana Durbinianschi, conf. univ.; dr. Liliana Saranciu-Gordea, conf. univ.; dr. Valentina Ciobanu, conf. univ.; dr. hab. Constantin Ciorbă, prof. univ.; dr. Ala Vitcovschi, conf. univ.; dr. Natalia Popa, lector univ.; dr. Angela Lisnic, conf. univ.;

dr. Mariana Vacarciuc, conf. univ.; dr. Silvia Golubițchi, conf. univ.; dr. Natalia Melnic, lector univ.; dr. Victoria Stratan, lector univ.; dr. Silvia Șpac.

Pentru a motiva spre perfecționare continuă, Angela Telesman, șefa departamentului Educație Timpurie și Învățământ Primar, a vorbit absolvenților despre activitățile de dezvoltare profesională și personală de care pot beneficia în cadrul CFCL:

- programul de perfecționare, specialitatea Pedagogie în învățământul primar (10/20 credite): Modulul A Didactica învățământului primar, Modulul B Psihopedagogie, Modulul C TIC, Modulul D Dezvoltare profesională/Branding profesional;
- module tematice cu o actualitate predominantă. De asemenea, a prezentat progra-

mele de studii universitare acreditate, în care ar putea continua studiile, programe de master din cadrul Facultății Științe ale Educației, catedra Pedagogia Învățământului Primar:

- Programul de master DIDACTICA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR (120 credite) se axează pe didacticele disciplinelor școlare de la nivelul primar de învățământ, în contextul standardelor profesionale de competență ale cadrelor didactice și manageriale. Formarea se edifică pe baza studierii unui șir de cursuri fundamentale și de specialitate cu dezvoltare de aplicații practice:

1. **Componenta fundamentală.** Unități de curs: Filosofia și axiologia educației; Psihologia; comunicării; Metodologia cercetării pedagogice; Teoria și metodologia evaluării în învățământ;

2. **Componenta de specialitate.** Unități de curs: Dezvoltări în didactici particulare în învățământul primar: limba și literatura română, matematică, științe, arte; Management în învățământul primar; Consiliere școlară; Strategii de incluziune și parenting; Strategii de remediare pedagogică în contextul ECD; Instrumente online în învățământul primar; Managementul dezvoltării profesionale/Managementul proiectelor educaționale.

• Programul de master MANAGEMENT ȘI CONSILIERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR (120 credite) se axează pe două domenii înrudite, de mare actualitate, ale practicii educaționale: managementul educațional și consilierea educațională. Formarea se edifică pe baza studierii unui șir de cursuri fundamentale și de

specialitate cu dezvoltare de aplicații practice:

1. **Componenta fundamentală.** Unități de curs: Filosofia și axiologia educației; Psihologia comunicării; Fundamente teoretico-practice ale managementului educațional; Consiliere educațională; Teoria și metodologia evaluării în învățământ; Metodologia cercetării pedagogice;

2. **Componenta de specialitate.** Unități de curs: Management în învățământul primar; Consiliere școlară; Teorii și metodologii avansate în învățământul primar: Limba și literatura română, Matematică, Științe; Strategii de remediare pedagogică în contextul ECD; Instrumente online în învățământul primar; Managementul dezvoltării profesionale/Managementul proiectelor educaționale.

Rodica COJOCARU: „Biologia pe bună dreptate este știința despre viață”

Este profesoară de biologie și deține grad didactic superior. Activează de 23 de ani la Liceul Teoretic „Evrika” din Râbnîța. Rodica Cojocaru, căci despre ea este vorba, se preocupă permanent de creșterea sa profesională, participând de mai multă vreme la cursuri de recalificare profesională desfășurate în Chișinău. Face parte din categoria acelor dascăli care au o activitate științifică și pedagogică prodigioasă, cu o pronunțată aplicabilitate practică. Grație simțului de responsabilitate și dăruire, de care dă dovadă în activitate, se bucură de autoritate și își cunoaște bine meseria. Nu în zadar pentru meritele sale a fost aleasă în funcția de redactor al unei ediții periodice lunare a Liceului, „EvrikaPro”.

- Dnă Rodica Cojocaru, știm că în secolul nostru noile descoperiri adeseori întrec toate așteptările. Iar dascălii, fiind devotați vocației profesionale, se străduiesc să țină pasul cu vremea. La ce acordați o atenție mai mare privind viitorul generației tinere pe care o instruiți?

- Generația de azi are alte obiective comparativ cu noi, și asta este firesc, deoarece așa ne dictează timpurile și, societatea, pentru ca în final să evoluăm. Părinții mei, fiind fără studii și muncind la greu, îmi spuneau să învăț ca să-mi pot „câștiga o bucată de pâine cu condeiul în mână, nu cu sapa”, adică să am o profesie ce necesită mai puțină muncă fizică; asta am și făcut. În tinerețea mea erau două profesii: medic și învățător. Pe când majoritatea tinerilor de azi se văd în visurile lor bogăți, dar nu-i clar cum și ce profesii să îmbrățișeze ca să prospere, iar în viziunea unora nu-i numaidecât să ai studii. În dialog cu liceenii, reactualizând experiențele din pandemie, ca exemplu, când multe domenii de business au falimentat, doar unii conștientizează că sunt profesii care nu vor dispărea, cum este cea de medic, profesor, polițist, jurist, contabil, iar pentru a obține o astfel de diplomă trebuie să ai studii, muncă, perseverență. Pe când majoritatea vor să devină specialiști în IT sau medicină, acest lucru reieșind din statisticile pentru admitere. Eu dacă văd un „muguraș” de viitor medic sau dacă îmi cere sfatul, desigur le sugerez să aibă dăruire de sine, pentru a putea să-și asigure viitorul propriu având profesia de chirurg, deoarece nici un computer n-o să facă intervenție fără implicarea unei persoane fizice, ori profesia de ginecolog-genetic, pentru că tot mai mult, cu regret, auzim de nașterea copiilor cu anumite mutații genetice, care la moment sunt incurabile. Nu în ultimul rând promovez și profesia de pedagog...

- Ați absolvit Colegiul de medicină din Bălți, precum și UPS din Tiraspol, consacrandu-vă eforturile în munca de educație. Aveți și alte domenii pe care le preferați în viața de zi cu zi?

- În anii 80 era prestigios să-ți continui studiile după 8 clase la vreo școală profesională, pe atunci fiind școli medicale și pedagogice. Din clasa a V-a, când prima dată am văzut-o pe Elena Bulhac, profesoară de biologie și conducător de clasă (diriginte), am zis că vreau să fiu ca ea.

Dar n-a fost să fie, fiindcă părinții mi-au zis doar la medicină să încerc. Am urmat spusele lor, ca peste 12 ani de activitate în domeniul dat să-mi fac studiile la UPS din Tiraspol, cu sediul la Chișinău, facultatea de biologie și chimie. Având studii și practică medicală, mi-a fost ușor să studiez. În anii 90, când toată lumea se confrunța cu vremuri grele, mulți plecau peste hotare, eu m-am încadrat în două

„fronturi” de muncă, în care activez și azi, și mulțumesc părinților pentru aceste două diplome, iar Domnului – că am reușit. Am o familie nu prea mare, doar trei persoane suntem, fiica este studentă la SNSPA din București, Relații internaționale, anul doi. Ea ne bucură mereu cu succesele ei și noi, părinții, muncim pentru a o susține în toate, așa cum au făcut și părinții noștri pentru noi.

- Aplicați în activitate legăturile transdisciplinare?

- Incontestabil. Învățământul modern educă un elev/cetățean modern. Copiii foarte bine înțeleg și conștientizează interferența tuturor componentelor, își dau seama de tangențele de care au nevoie, le valorifică pentru propriile necesități. Grație Curriculumului național, o competență majoră pe care trebuie să-o formeze la elevi este „Implicarea în activități de menținere a stării de sănătate proprii și a celor din jur, prin aplicarea metodelor interactive, în vederea formării unui comportament sanogen”. La toate treptele de studiu al biologiei, elevii însușesc anume aplicarea cunoștințelor în practică, noi pregătind elevii pentru viață. În Liceul nostru ei mai au oportunitatea de a solicita o oră opțională „Educație pentru sănătate”. Aici elevii studiază ceea ce nu prevede disciplina biologia, dar se studiază situații ce se întâmplă în viață. Sunt împăcată atunci când unii elevi manifestă un comportament bun, o anumită atitudine, fac concluzii adecvate, în diferite situații, adică ceea ce au învățat la disciplina despre Sănătate. Le spun că generațiile anterioare nu aveau atâtea preocupări în domeniu, mă refer la educație pentru sănătate, iar învățământul în trecut nu le oferea atâtea șanse ca discipolilor de acum.

- Aveți posibilitatea de a veni în contact cu personalități din domeniu, colegi, care vă ajută să depășiți

toate greutățile apărute în cale, să aveți sprijin și atracție față de munca dvs.?

- Fără susținere, fără un cuvânt bun, de la oameni de încredere, cred că nu se poate realiza nimic. Când ești apreciată la justa valoare de persoane competente (ca, de exemplu, de directorul Liceului, Eugenia Halus, de specialiștii în cadrul DITS Rezina, Svetlana Tuluc, Ludmila Dabija, de asistentul universitar Elena Prunci de la UPSC) ai inspirație și vrei să faci multe și de toate, fiind susținută desigur și de elevi.

- Ați participat la Concursul proiectelor STEAM, la Iași, în noiembrie 2022, împreună cu elevii dvs., situându-vă pe locul II...

- Am avut așa onoare să participăm anul trecut cu un proiect STEAM la festivalul realizat în cadrul Anului European al Tineretului, în parteneriat cu Fundația Academică Idei și Fapte pentru anii 2000. Am propus elevilor să luăm și noi parte la proiect, mai mult în glumă, fără a mă gândi că vom ajunge în România. Dar, să fiu sinceră, elevii m-au luat cu „asalt”, zicând: „Doamnă profesoară, plecăm!” Flămânzi de călătorii (doi ani de pandemie), am mers la Iași. Din Republica Moldova am fost prezenți doar noi, dar au mai trimis și alte instituții postere și produse pentru expoziție – mă refer la Liceele „I. Creangă” din Bălți și „Constantin Stere” din Soroca, precum și la Gimnaziul din Călmățui, raionul Călărași.

În proiectul nostru „Biosinteza proteinelor” ne-am orientat spre cunoașterea acestui proces prin prisma domeniilor inginerie, arhitectură, arte ș.a. Elevii au descoperit molecula de ADN în formă de clădire, mobilă, broderie, inel, pandantiv, adică giuvaiergerie, coșite din păr la domnițe, colacul în patiserie. A impresionat ingeniozitatea elevilor din clasele a XII-a de a produce acest STEAM funcțional din obiecte de uz casnic. Am avut onoarea de fi intervievați de TVR Iași.

- Aveți și alte parteneriate cu liceele din republică sau de peste hotare?

- Ne străduim, dar nu întotdeauna reușim. În special cu autoritatea publică locală chiar deloc nu colaborăm. Noi, cei de la liceul român din orașul Râbnîța, nu suntem priviți cu ochi buni, probabil cunoașteți situația, de aceea mă abțin de la mai multe comentarii.

Participarea în proiecte este un imperativ al timpului și o dovadă a

măiestriei atât a profesorilor, cât și a elevilor. Apreciind necesitatea dezvoltării relațiilor interinstituționale în interesul societății democratice și având scopuri comune în domeniul dezvoltării domeniului educațional, Asociația Obștească Centrul de Excelență Institutul Pro Memoria și Liceul Teoretic „Evrika” din Râbnîța au încheiat un acord de colaborare pe un termen de 4 ani.

În luna august curent am participat la Școala de vară „Rezistența anticomunistă și antisovietică în estul Europei (1939-1989)”, iar în perioada 1-3 noiembrie am fost implicați în activitatea Școlii de toamnă „Dialogul dintre tinerii de pe ambele maluri ale Nistrului pentru edificarea culturii europene a memoriei prin promovarea comunicării intergeneraționale a cooperării transfrontaliere. Implementarea bunelor practici între Lituania și Moldova”.

Centrul de Excelență Institutul Pro Memoria în cooperare cu Institutul de Istorie al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți și cu suportul Programului de dezvoltare a cooperării democrației al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Lituania motivează tinerii de pe ambele maluri ale Nistrului să comunice constructiv pentru edificarea culturii europene a memoriei și promovarea valorilor democratice. Elevii din stanga Nistrului și studenții de pe malul drept și-au îmbogățit cunoștințele cu încă câteva file valoroase de istorie. Nu contează în ce domeniu activezi, istoria și originea neamului trebuie să fie în creier și suflet. Ghidați de conducătorii proiectului, dr. Virgiliu Birlădeanu și dr. Ludmila Cojocaru, platforma de dialog între tinerii de pe ambele maluri ale Nistrului va continua să se extindă.

Anul trecut am colaborat cu Liceul „Natalia Dadiani” din Chișinău, cu profesorul de biologie Igor Cocimariuc, fiind încadrați într-un proiect ecologic „Natura ne cere ajutor”. O mare susținere am avut din partea elevilor, care au realizat sarcinile cu mare drag, sădind pomi de tei și mesteacăn pe faleza râului Nistru, din Râbnîța.

- Venind în vizită la Chișinău și în alte localități din dreapta Nistrului, vă simțiți ca acasă?

- Eu și soțul suntem originari din dreapta Nistrului și toate rudele sunt tot acolo. Eu mă simt acasă în toată Moldova, chiar și atunci când trec așa-zisa vamă, fie într-o direcție, fie în alta. Copilul meu s-a născut și a crescut în Râbnîța, și când îmi scrie fiica că îi este dor de casă, de Râbnîța, nu mă interesează pe ce mal al Nistrului mă află, geografic sau politic, eu sunt acasă unde vrea să revină și copilul meu. Moldova depune foarte mult efort ca să fim convergenți, ne-a oferit poliță de asigurare medicală gratuită, pe când bugetarii din Moldova o achită în mod obligatoriu, avem reduceri la medicamente în farmaciile din or. Rezina și la ochelari vârstnicilor. Un alt exemplu: o persoană a primit gratis un tratament de combatere a hepatitei C, care costă la vreo mie de dolari. Dar niciodată n-am auzit de la acești oameni, care au beneficiat de aceste facilități un cuvânt de mulțumire, să spună un simplu „Спасибо Молдове”; în cel mai bun caz aceștia tac.

- Cum organizați legătura intradisciplinară a biologiei cu studiirea altor obiecte conexe, de exemplu chimia, matematica, istoria?

- Biologia, în opinia mea, este știința care nu poate fi studiată separat. Orice modul începe cu un conținut istoric, la genetică elevii rezolvă probleme de diferită complexitate, cu utilizarea cifrelor, formulelor, operațiilor de calcul (matematică), iar pentru studiul biodiversității organismelor atât la nivel mondial, cât și local e necesară geografia. Biologie fără chimie nu-i, chiar și ca disciplină integrată este numită biochimie, astfel elevii pot să înțeleagă difuzia, osmoza în celulă, impulsul nervos (curentul bioelectric). În ajutor vine și fizica și educația fizică, ca elevii să învețe mușchii organismului, iar cum să comunicăm corect ne învață limba română și limbile străine, ca elevii să poată studia procese biologice complicate, în format multimedia. Așa că biologia pe bună dreptate este știința despre viață.

Învățăm copiii să protejeze natura. Anual în timpul desfășurării săptămânii de Biologie și Chimie, organizăm după lecții activități de colectare a gunoaiului, de regulă în preajma liceului, pe malul Nistrului.

- Războaiele conduc la acțiuni tot mai violente, inclusiv împotriva naturii...

- Sper că anume generația de azi va opri războaiele, tinerii vor fi mulțumiți de ceea ce au și nu vor fi tropotri pământuri străine, cum fac azi „unii” cu mințile lor „învechite”. Elevii învață despre războaiele din trecut, le condamnează, dar în alte părți ale lumii derulează scene / situații de război, acum pe viu, cu vărsări de sânge, răman familiai distruse și copii orfani.

- Este localitatea dvs. o zonă curată, fără o poluare evidentă din cauza întreprinderilor industriale, activități umane nocive?

- Zona noastră este foarte poluată de Uzina Metalurgică din Râbnîța și Uzina de ciment Lafarge din Rezina. Se vorbește mult despre funcționarea acelor filtre, dar realitatea e alta. Uneori chiar aerul este vădit de dens poluat, populația suferind de afecțiuni respiratorii și cancer. Este o dilemă: pe de o parte țara are nevoie de dezvoltarea economiei, adică trebuie industrializată, pe de altă parte locuitorii suferă, deoarece nu se respectă anumite reguli/legi de protecție a mediului. Desigur, ecologia depinde de om și de activitatea lui, care nu întotdeauna este rațională.

- Aveți discipoli care au preferat să se dedice studiului biologiei, științei ce stă la temelia pregătirii viitorilor specialiști în domeniile medicinii?

- Discipoli avem în acest sens, de pildă, printre aceștia sunt 4 medici, o absolventă este studentă în România, în anul III, altă absolventă își face studiile la Colegiul de Medicină din Orhei.

- Cum îi familiarizați pe copiii cu natura plaiului natal, cu bogățiile pe care le vor moșteni atunci când vor deveni maturi?

- Organizăm excursii cu elevii la Grădina Botanică, Parcul Național Orheiul Vechi, am fost să vizităm casa lui A. Donici. De remarcat că Biologia împreună cu alte discipline descrie amplitudinea și fauna Moldovei, iar la biblioteca liceului dispunem de literatură corespunzătoare.

A intervievat
Elvira ȚAGANAȘ-PÂNTEA

Școala de Vară, Prelegere, Virgiliu Birlădeanu

Procesul educațional în baza paradigmei STEM

Un eveniment instructiv major ce a inclus sesiuni de formare dedicate tematicii referitoare la „Procesul educațional în baza paradigmei STEM” s-a desfășurat într-o formulă mixtă – cu prezență fizică și online – în perioada 31 octombrie - 2 noiembrie a.c. Activitatea de instruire a fost organizată de Centrul Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional (Departamentul Educația Adulților și Dezvoltare Personală - DEADP) din cadrul Centrului Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

La inaugurarea seminarului, găzduit de Colegiul de Ecologie din Chișinău și moderat cu abilitate de șeful Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional, Octavian Vasilache, coordonator al Programului de formare (educație) a adulților și dezvoltare personală, cei peste 60 de participanți au fost salutați de șefa DEADP, formatoare națională în domeniul educației, Tatiana Verdeș, doctor, conferențiar universitar, grad didactic superior.

Paradigma STEM

Lucrările propriu-zise ale sesiunii au debutat prin inițierea celor prezenți – înfăptuită de Ion Achiri, doctor în științe fizico-matematice, conferențiar universitar, – în subiecte ce țin de Procesul educațional în baza paradigmei STEM, el axându-se pe aspectele strategice privind realizarea educației STEM/STEAM/STREAM (de la Science - științe, Tehnology, Reading - literatură, Engineering și Arts).

Mai întâi s-a efectuat o introducere în definirea, relevanța, principiile și aplicabilitatea educației STEM, care inițial a avut menirea de a stimula interesul și motivația elevilor de a studia disciplinele exacte. Ulterior în paradigmă au

fost integrate discipline socioumaniste, cu elemente de arte și literatură, astfel STEM (cuprinde aria curriculară „matematică”, „tehnologie” și „științe”) transformându-se în STEAM (unde A semnifică „artă”) și apoi în STREAM (Reading – „citire” și prin extensie „literatură”).

„Consiliul Europei prin competența nr.3 pune accent pe inginerie (Engineering). În Republica Moldova, însă, niciun document de politică educațională, inclusiv Codul Educației, nu conține acest element esențial de formare a competențelor ingineresti. Ce ne facem atunci ca să redresăm această situație regretabilă? O soluție salvatoare este tocmai educația STEM/STEAM/STREAM, care este una transdisciplinară, ca și viața însăși. De asemenea, datorită acestei paradigme vom contribui la lichidarea rupturii ce există în realitatea moldovenească dintre societate și școală, prin realizarea unor parteneriate extinse în domeniu”, a specificat dr. Ion Achiri.

În context, cercetătorul a nuanțat că lecțiile STEM, dincolo de aspectul lor transdisciplinar, pot fi realizate de profesor în cadrul disciplinei pe care o predă, orele respective fiind incluse în orarul

școlii. Astfel, copilul se va dumeri mai ușor cu privire la necesitatea învățării diferitelor discipline exacte și umaniste și la aplicabilitatea acestora în viață.

Apoi în cadrul seminarului s-a purces la un proces amplu de elucidare a metodologiei de elaborare și realizare a proiectelor STEM/STEAM/STREAM. De asemenea, o atenție aparte s-a acordat managementului schimbării, prin prisma unei abordări inovative a procesului predare - învățare - evaluare, reieșite din implementarea paradigmei Educația STEM.

„În perspectivă, Educația STEM va deveni în Republica Moldova o disciplină separată, prin integrarea altor obiecte școlare existente în planul-cadru, iar profesorul va trebui să fie capabil să pună la punct conexiunile interdisciplinare necesare”, a subliniat Ion Achiri.

Aplicații practice

În continuare, s-a vorbit despre inocularea proiectelor STE(A)M în curricula școlare la diverse discipline, în clasele gimnaziale și liceale (de exemplu: la Matematică, clasa de IX-a „Proiectul STEM Aplicații ale figurilor geometrice în design”, și clasa de XI-a, profilul real, „Aplicarea derivatei în economie”; la Biologie, clasa de VI-a, Proiectul STEM „Vocabularul creativ” cu genericul *În lumea celulelor*; la Informatică, clasa de VIII-a, *Colecție digitală de semne rutiere*). Proiectele se vor realiza, dacă se urmărește un produs final de calitate, prin colaborarea a minimum 5 persoane, cel puțin câte una (se poate și câte două și mai multe) reprezentând fiecare domeniu în cadrul paradigmei.

A urmat demonstrarea celor 5 pași ai criteriului „5P în realizarea proiectelor”: 1. Problema (subiectul pus în discuție): trebuie să aibă o conexiune nemijlocită cu viața, cu elemente științifice de nouitate/descoperire; 2. Proiectarea/Planificarea (de care depinde în plan calitativ realizarea propriu-zisă); 3. Procesul (cu oferirea de soluții atitudinale și metodice bine definite pentru diverse situații); 4. Produsul (specificăm ce ne propunem în mod clar să obținem); 5. Prezentarea (să fie făcută în fața unui public

cât mai larg și să poarte un caracter cât se poate de atractiv, într-o atmosferă festivă, cu înmânare de premii, diplome sau alte distincții, eventual cu prezența mass-media).

După care s-a făcut referire la foaia de parcurs, ce include harta tehnologică a proiectului STEM, ca model servind tematica „Apa în viața de zi cu zi”, una extrem de actuală pentru R. Moldova. Ea poate fi abordată de clasele VII-XII, ce vor fi împărțite în 4-6 echipe a câte 8-10 elevi. Harta va include: obiectivele urmărite (unul dintre ele în cazul dat este elaborarea unor recomandări privind soluționarea problemelor referitoare la apa din localitatea de baștină),

rezultatele obținute unui juriu format din cadre didactice, ingineri, medici, tehnicieni și alți specialiști în domeniile respective.

Un aspect extrem de important este metoda de evaluare a proiectelor de tipul STEM/STEAM/STREAM, recomandată de doctorul în științe matematice Ion Achiri, astfel ca grupurile alcătuite din elevi să nu fie apreciate cu note, ci în stilul competițiilor sportive: repartizarea pe locuri premiante, cu înmânarea de medalii, diplome, cupe ș.a.m.d. Excepție vor face cazurile în care proiectele transdisciplinare se vor realiza nu în grup, ci în mod individual de elev, aprecierea făcându-se prin note la una sau mai multe discipline ce au inițiat

sferele științifice (Fizică, Chimie, Biologie, Matematică, Informatică, Geografie, Istorie, Medicină, Inginerie), colaboratorii implicați (pe domenii) și consultanții invitați (de pildă: ingineri, tehnicieni, medici, părinți), produsele finale (componenta chimică a apei, reprezentări grafice, recomandări pentru majorarea calității apei, etc.), tehnologii utilizate (cameră video, calculator, internet, filtre ș.a.), perioada realizării proiectului (în jur de 2 luni) și prezentarea rezultatelor (activitate desfășurată în baza scenariului elaborat, în mod festiv după ore, utilizând prezentări Power Point, modele, grafice, scenete literare, poezii, poeme dedicate apei etc.). De remarcat că echipele vor prezenta produsele și

proiectul, în baza unor criterii de evaluare bine stabilite (validitatea, completitudinea, acuratețea și creativitatea în vederea elaborării și structurării proiectului, calitatea și eficiența produsului obținut).

Un detaliu deosebit de sugestiv comunicat de dl Ion Achiri a ținut de Bacalaureatul internațional, care prevede susținerea de proiecte STEM/STEAM/STREAM, modalitatea aceasta de evaluare fiind net superioară examinării cu ajutorul testelor. De asemenea, s-a subliniat că realizarea proiectului trebuie să devină metoda de bază a studierii și evaluării sumative, inclusiv la examene, mai cu seamă la disciplinele de specialitate din colegii.

La final de activitate, moderatoarea evenimentului științific destinat cadrelor didactice, Octavian Vasilache, a făcut bilanțul zilei în raport cu tematica abordată, evidențind scopul de formare și dezvoltare strategică a cadrelor didactice și de conducere din componența învățământului profesional tehnic, în contextul inovativ al educației STEAM, conceput ca o sursă de dezvoltare a competențelor la elevi (cunoaștere, înțelegere, integrare și aplicare) și acordare a flexibilității în procesul de integrare profesională în comunitate.

„Rolul crescând al educației STEAM presupune dezvoltarea în învățământul profesional tehnic (cu accentul centrat pe elev) a unor abilități de management, colaborare, tehnologie, gândire critică, creativitate, precum și conexiunea cu probleme și proiecte ce reclamă soluții realiste”, a punctat Octavian Vasilache.

Beneficii ale proiectelor STEM

A doua zi de lucru, desfășurată de această dată în format online, dr. Ion Achiri a dedicat-o cu precădere aspectelor practice, cu: prezentarea hărții tehnologice a unui proiect STREAM („Covorul moldovenesc”); nuanțarea destinatarilor (clase gimnaziale sau liceale, pe echipe); definirea pașilor și obiectivelor de realizat; identificarea impactului și principiilor învățării prin asemenea proiecte.

În aceeași ordine de idei, au fost formulate recomandări metodice și prezentate beneficiile proiectelor STEM/STEAM/STREAM, cum ar fi sporirea la elevi a gradului de încredere în sine, dezvoltarea capacităților de investigare și sistematizare a informațiilor, creșterea motivației pentru învățare, stimularea creativității etc.

În plus, au fost prezentate aspecte culese din experiențe mai vechi în domeniu, precum și din experiența participanților la seminar, activitate succedată de o sesiune de întrebări și răspunsuri. Pe final cadrele didactice ale Colegiului de Ecologie din capitală, ghidate de directoarea Nina Negară, s-au angajat până la sfârșit de an să realizeze cu elevii lor mai multe proiecte STEM/STEAM/STREAM, repartizate pe catedre (în număr de 6, la 9 specialități).

Iar a treia zi a lucrărilor moderate de Octavian Vasilache a fost consacrată tematicii Managementului schimbării (Abordarea inovativă a procesului predare - învățare - evaluare, prin implementarea paradigmei Educația STEM/STEAM), prezentate cu multă dexteritate de șeful Departamentului Educația Adulților și Dezvoltare Personală, formatorul național în domeniul educației cu 10 ani de experiență managerială, dr. Tatiana Verdeș.

Activitatea cu caracter interactiv a stârnit un interes viu din partea participanților, provocând discuții și dialoguri. Mai întâi

formatoarea s-a pronunțat asupra diferenței existente dintre educația STEM (unde accentul se pune pe știință și tehnologie) și educația STEAM (accent plasat pe creativitate și expresie artistică). A urmat o descriere desfășurată a componentelor caracteristice ale procesului STEM („concentrare, detaliu, descoperire, aplicație, prezentare

și link”). Apoi acest tip de educație a fost caracterizat în funcție de forma de integrare a disciplinelor, cu expunerea pe categorii a relațiilor dintre componente. Partea teoretică a webinarului a culminat cu întrebări „identitare”, ce urmau să dezvăluie importanța educației STEM, inclusiv prin prisma ocupațiilor profesate, cu propuneri de idei și proiecte.

După care s-a abordat partea practică, în vederea aplicării unor metode și strategii noi de predare, cu expunerea în paralel a principiilor-cheie, pentru a gestiona schimbarea în domeniu, ținând cont de etapele implementării proiectelor respective în procesul instructiv-educativ, ce ar asigura o învățare activă și aducătoare de bucurie pentru elevi, însușire care în prezent atât de mult lipsește învățământului tradițional.

Iulian BOGATU

Un exercițiu intelectual la îndemâna oricui

„O carte este un dar pe care îl poți deschide iar și iar”

(Garrison Keill)

Dacă vă doriți să le asigurați fericierea copiilor dumneavoastră, determinați-i să citească, până nu e mult prea târziu. Lectura este un exercițiu intelectual la îndemâna oricui. Astăzi, în epoca tabletelor și a telefoanelor inteligente, când memoria noastră selectivă alege să rețină cuvinte, precum „gadget” și „display”, un îndemn la lectură pare de multe ori ceva caraghios.

Poate că unii m-ar contrazice, dar realitatea socială îmi confirmă acest fapt. Totuși, un studiu recent a demonstrat că oamenii care citesc îi înțeleg mai ușor pe ceilalți. Evi-

Tatiana FRUMUZACHI,
învățătoare, grad didactic I,
Gimnaziul cu profil teatral
„Ion Luca Caragiale”, mun. Chișinău

do două cărți pe lună”, apoi s-a transformat în „Dacă așteptai un semn de carte, acesta este semnul!”, inspirată fiind de lumea editorilor, bineînțeles. Am introdus în „rețeta de lectură” și cărți mai puțin cunoscute în literatura școlară, dar plăcute de elevi

au început s-o răsfoiască. Parcă prea aprig. Simțeam cum mă dor sunetele scoase, repeziciunea cu care se mișcau paginile. După asta mi-am dat seama că au citit doar finalul, m-a durut și mai mult. Esența cărții consta în parcurgerea fiecărei litere și înțelegerea ei!, le-am făcut eu morală... Poate prea dură am fost, fiindcă i-am simțit cum roșesc și dau să plângă. Și eu simțeam durere. Era mila pentru carte, pentru ei, nici nu mai conta. Am încercat! Trebuia! Erau cuvintele care îmi străpungeau mintea. Așa că am continuat să le citesc eu...

La următoarea pauză i-am surprins cum citeau pe rând, într-o liniște surprinzătoare, foile cărții se mișcau atât de ușor încât te apuca melancolia. Pacea mi s-a strecurat în suflet.

dent, veți spune, dar cine ține cont de acest fapt? Și, sigur, am să vă contrazic, fiindcă nu mulți citesc, dar unii citesc „sănătos” și, prin urmare, nu îndrăznesc să neglijez acest fapt. Inițial, m-am gândit că un nou proiect de lectură conștientă nu va schimba nimic, dar am decis să nu renunț, menirea mea de dascăl mi-o cerea. Așa că am numit proiectul „Pe aripile lecturii”, gândindu-mă că, poate, măcar de dragul întrebării elevii mei vor citi. Și, culmea, ușor, ușor lucrurile au început să se miște. Pe ideea că lectura ne vindecă sufletele și cărțile trebuie administrate ca și medicamentele, după o rețetă bine gândită și cu ajutor specializat, am ticluit o listă de „lecturi fermecate” și le-am dat-o elevilor mei. Rețeta inițială a fost: „Pentru o viață sănătoasă, consumați minimum

„Habarnam pe lună”, „Emil și detectivii”, „O vrăjitoare îngrozitoare” ș.a. În ajutor mi-a sărit și un auxiliar pe care l-am achiziționat recent ca sursă de inspirație.

Elevii aveau baza de pornire, dar oare aveau și motivația necesară? Oricum, trebuia să încerc... Stângaci, așa putea spune, dar trebuia. Am prezentat o carte, le-am citit un fragment și i-am lăsat în suspans. În pauză i-am văzut că așteptau întrebători. Le-am oferit cartea și

Știam că nu câștigasem, dar era un prim pas în „drumul spre carte”. A meritat să încerc, chiar și doar pentru acel unic moment al atingerii filelor cu grijă, mi-am spus când elevii mei mă rugau în cor să le împrumut cartea. Merită să încercăm, atât timp cât scopul nostru este unul atât de nobil.

Audaces fortuna iuvat! (Soarta/norocul îi ajută pe cei îndrăzneți!)

CFCL a participat la analiza raportului proiectului Consiliului European „Consolidarea dreptului la muncă în Moldova”

Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, reprezentat de șeful Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional, Octavian Vasilache a participat la o masă rotundă organizată de proiectul Consiliului European, „Consolidarea dreptului la muncă în Moldova”.

Evenimentul a fost dedicat prezentării Raportului de evaluare a nevoilor privind drepturile sociale și de angajare ale persoanelor din grupurile vulnerabile din Republica Moldova. Acesta a reunit diverși actori interesați, oferind o platfor-

mă pentru discuții, unde au fost împărtășite perspective privind promovarea drepturilor angajaților și promovării angajabilității persoanelor din grupurile vulnerabile și persoanelor cu dizabilități.

Amintim că CFCL a fost numit Membru Observator al Comitetului Director al Proiectului Consiliului European „Consolidarea drep-

tului la muncă în Republica Moldova”, responsabil de monitorizarea progresului proiectului în raport cu rezultatele preconizate, asigurarea și coordonarea între parteneri, sugerarea și adoptarea ajustărilor planului de lucru în conformitate cu documentele proiectului și evaluarea rezultatele obținute.

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE

Atacurile cibernetice moderne și securitatea online

În acest articol vom descrie activitatea interinstituțională între Colegiul Politehnic și Liceul Teoretic „D. Cantemir” din Bălți, în cadrul Lunarului European al Securității Cibernetice. Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică sprijină și promovează campania Uniunii Europene, care are drept scop promovarea securității cibernetice atât în rândul cetățenilor, cât și al elevilor, cu genericul „Luna Europeană a Securității Cibernetice” (Cyber Security Month). Ediția din acest an a campaniei este dedicată creșterii nivelului de conștientizare și schimbului de bune practici în ceea ce privește ingineria socială, inclusiv înțelegerii tacticilor de manipulare utilizate de infractorii cibernetici.

Ludmila JOSAN,
grad didactic I,
Colegiul Politehnic din Bălți

responsabili și pot contribui la crearea unui mediu online mai sigur pentru toată lumea. Educarea elevilor cu privire la securitatea cibernetică îi ajută să devină conștienți de importanța protejării vieții lor online și a surselor de informații. Elevii ar trebui să fie capabili să recunoască potențialele amenințări online și să știe cum să se protejeze împotriva acestora, pentru a evita consecințe nedorite. Scenariul activității a conținut următoarele etape:

- recunoașterea noțiunilor principale în domeniul securității cibernetice;
- identificarea echipamentului său în tendința BYOD (Bring Your Own Device);
- evidențierea funcțiilor principale ale MDM (Mobile Device Management);
- descrierea modului de transmitere și recepție a datelor într-o rețea;
- clasificarea atacurilor de rețea;
- detectarea atacurilor cibernetice;
- recunoașterea celor mai importante atacuri cibernetice ale secolului XXI;
- evidențierea regulilor de compor-

tament online din legislația Republicii Moldova.

De la început a fost atrasă atenția elevilor claselor a 8-a și a 9-a la următoarea afirmație: securitatea cibernetică a devenit astăzi o parte integrantă a tehnologiilor rețelelor informatice. Prin securitate cibernetică se înțeleg protocoalele, tehnologiile, dispozitivele, instrumentele și metodele necesare pentru asigurarea securității datelor și eliminarea amenințărilor. După aceasta s-a propus elevilor să răspundă, cu ajutorul echipamentelor electronice, la întrebarea din aplicația Mentimeter despre cel mai securizat echipament în casa lor.

Apoi organizatorul discută cu elevii despre obiectivele activității și prezintă structura acesteia. Trece la primul punct – tendința contemporană BYOD, care este utilizată de fiecare elev, și discută cu elevii funcțiile MDM. Elevii au înțeles că cu ajutorul funcțiilor MDM se asigură securitatea, monitorizarea și gestionarea dispozitivelor mobile atât corporati-

din lumea securității cibernetice - <https://www.sans.org/newsletters/at-risk/?msc=main-nav>

Un elev din grupa C-123 demonstrează cu ajutorul prezentării elaborate în Canva cele mai periculoase tipuri de atacuri. O elevă din aceeași grupă prezintă metodele de securitate online împotriva atacurilor moderne, cu ajutorul unei prezentări create în Canva și unui filmuleț despre securitate pe internet. <https://www.youtube.com/watch?v=wqu-9qGRIHU&feature=youtu.be>

După prezentările elevilor de la Colegiul Politehnic din Bălți, organizatorul propune încă un test online Quizizz, cu decernarea primelor trei locuri obținute în funcție de punctajul acumulat.

Următorul punct al activității descrie cele mai vestite atacuri din secolul XXI. Aceste atacuri sunt prezentate cu ajutorul infograficilor Genially. Organizatorul prezintă cele mai importante atacuri în țara noastră în ultimii doi ani și arată site-ul guvernamental al Serviciului Tehnologia Informației și Securității Cibernetice - <https://stisc.gov.md/ro>

Totodată, este prezentat și site-ul cu toate atacurile curente pe tot globul pământesc - <https://cybernews.com/security/google-mitigates-largest-ddos-attack-to-date/>

Ultimul punct descrie legea actuală și responsabilitatea, prevăzută în Republica Moldova și în Uniunea Europeană.

Organizatorul încheie discursul cu o nouă importanță pentru elevii care se gândesc la alegerea profesiei: în Chișinău, la UTM, se va deschide un centru național de instruire în domeniul securității cibernetice.

În discuția cu elevii, au fost abordate mai multe aspecte legate de securitatea cibernetică, precum și unele aspecte legate de prezentarea diferitelor tipuri de atacuri cibernetice și a metodelor de securitate online în cadrul unei activități educaționale.

În final, s-a discutat despre importanța conștientizării și educației în domeniul securității cibernetice, precum și despre necesitatea de a lua măsuri pentru a proteja datele personale și pentru a preveni amenințările cibernetice.

În ansamblu, au fost abordate chestiuni legate de educația în domeniul securității cibernetice și modul în care aceasta poate fi prezentată și discutată într-un context educațional.

Reprezentanții (organizator: subsemnata, participanți: elevii grupei C-123) Colegiului Politehnic, împreună cu cei ai Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, au susținut campania europeană „Luna Europeană a Securității Cibernetice”, prin activitatea extracurriculară interinstituțională „Atacurile cibernetice moderne și securitatea online”, organizată pe data de 27.10.2023.

În era tehnologiei și interconectivității, securitatea cibernetică nu mai este doar o prioritate; a devenit o necesitate imperativă. Trăim într-o epocă în care informațiile circulă rapid, facilitând comunicarea și progresul, dar aducând și vulnerabilități semnificative. Fiecare dintre noi, de la cadre didactice la elevi sau studenți, suntem conectați la rețeaua globală internet. Și, în timp ce beneficiile sunt indiscutabile, riscurile asociate ne afectează pe toți. „Luna Europeană a Securității Cibernetice” vine ca un răspuns la această nevoie urgentă de informare și conștientizare, oferindu-ne ocazia să ne unim eforturile și să consolidăm fundația digitală a societății noastre. Această campanie, care are loc în fiecare an în luna octombrie, are ca scop educarea publicului cu privire la importanța securității cibernetice și a practicilor

online sigure. Este responsabilitatea fiecăruia dintre noi să ne asigurăm că resursele și informațiile noastre online sunt protejate. Fie că suntem companii, instituții sau elevi, toți trebuie să ia măsuri pentru a garanta securitatea cibernetică.

Pe parcursul activității a fost atrasă atenția la importanța cunoașterii și practicării securității cibernetice pentru elevi în lumea digitală actuală. Pentru elevii învățarea și practicarea securității cibernetice sunt esențiale în era tehnologiei, deoarece ajută la protejarea informațiilor personale și la prevenirea problemelor legate de siguranța online. Într-o lume în care utilizăm constant dispozitive și rețele online, învățarea unor obiceiuri de navigare sigură și protejarea datelor noastre devin prioritare pentru elevi. Ei ar trebui să înțeleagă că păstrarea datelor personale în siguranță online este la fel de importantă ca și în lumea offline, deoarece informațiile lor personale pot fi expuse la riscuri și amenințări online. Cunoașterea potențialelor pericole online și a modurilor de a le evita este un aspect crucial pentru educația elevilor, deoarece îi ajută să navigheze în mediul online într-un mod mai sigur și responsabil. Prin învățarea securității cibernetice, elevii pot deveni cetățeni digitali

Proiectul Nomenclatoarelor domeniilor de formare profesională pentru învățământul secundar, postsecundar și postsecundar nonterțiar în proces de consultare și definitivare

Specialiști din toată țara s-au întrunit, în data de 7 noiembrie, 2023, la un workshop pentru a analiza proiectul Nomenclatoarelor domeniilor de formare profesională pentru învățământul secundar, postsecundar și postsecundar nonterțiar. Activitatea a fost organizată în cadrul proiectului „Consolidarea capacității Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău de a oferi formare profesională calitativă cadrelor didactice din sistemul de învățământ Profesional Tehnic”, implementat cu sprijinul proiectului „Întreprinderi și Comune Puternice pentru Moldova”, finanțat de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și Guvernul Elveției, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). La eveniment au participat: Galina RUSU, secretar de stat, Ministerul Educației și Cercetării, R. Mol-

dova; Alexandra BARBĂNEAGRĂ, conf., dr., Rector al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; Karin HOERHAN, managerul proiectului „Întreprinderi și comunități puternice pentru Moldova”; Silviu GÎNCU, șef direcție IPT, MEC; echipa de proiect; echipa de experți elaboratori; reprezentanți ai comitetelor sectoriale, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic, reprezentanți ai angajatorilor etc.

Coordonatorul proiectului, Viorica ANDRIȚCHI, dr. hab., prof. univ., director al CFCL, UPSC, a vorbit publicului despre obiectivele și finalitățile proiectului, prezentând pașii executați în elaborarea celor două proiecte de nomenclatoare. De asemenea, a prezentat Referențialul de corelare a Nomenclatoarelor (2023), elaborate în cadrul proiectului, cu Nomenclatoarele (HG425/2015 și HG853/2015). Proiectele Nomenclatoarelor domeniilor de

formare profesională pentru învățământul profesional tehnic secundar, postsecundar și postsecundar nonterțiar au fost prezentate de echipa de experți din care fac parte: Ina GRIZA, Instituția Publică Universitatea Tehnică a Moldovei, Direcția Formare Continuă, șef Secție Formarea Profesională a Adulților; Mariana NEGREAN, Instituția Publică Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”, director; Victoria BERCU, Colegiul „Alexei Mateevici”, Chișinău, director; Alexandru CIOBANU, Instituția Publică Școala Profesională nr. 7, mun. Chișinău, director; Aliona ȘARGO, Instituția Publică Centrul de Excelență în Economie și Finanțe, director; Eduard ANTOCI, Instituția Publică Centrul de Excelență în Transporturi, director adjunct; Liuba OBADĂ, Instituția Publică Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale, director adjunct; Virgil BANTAȘ, Instituția Publică

Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, director adjunct.

Finalmente reprezentanții instituțiilor de învățământ profesional tehnic, ai comunității CFCL, UPSC au venit cu un șir de recomandări care au fost discutate cu echipa de experți, precum și cu reprezentanții ministerelor: Viorica CONDRU, Ministerul Educației și Cercetării; Carolina NANI, MEC; Magdalena RUSNAC-FRĂSINEANU, MEC; Mariana STÎRCUL, Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Menționăm că Proiectul „Consolidarea capacității Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău de a oferi formare profesională calitativă cadrelor didactice din sistemul de învățământ Profesional Tehnic” a fost lansat la 20 iunie, 2023.

TEACHING VOCABULARY WITH THE HELP OF INTERNET RESOURCES

„We need technology in every classroom and in every student and teacher's hand because it is the pen and paper of our time”

David Warlick

Information technology has become of huge importance and widely used in recent times. Computers are already used in every field of life, especially in teaching, and the Internet has turned into a significant source of information. Since Internet appeared, it has provided the world with unlimited possibilities in all fields of life. Education is the field that could not stay untouched by this phenomenon. On the contrary, it has to keep up with the new and rapid advancements of technology. If we refer to the field of education, then we have to mention that Internet has opened completely new ways of language teaching by providing almost unlimited resources of teaching and learning vocabulary. In their turn, these resources provide a wide range of interactive and engaging activities that can greatly enhance children's learning experience and since children are highly motivated by the Internet-based resources, their language learning is more pleasant and enjoyable with the Internet than with conventional methods. Moreover, one of the main advantages of using online resources in teaching vocabulary is the abundance of authentic materials readily available. Online platforms offer access to a wide range of texts, articles, videos, and audio recordings in various formats and genres. This variety allows teachers to choose materials that are relevant to their students' interests and needs, making the learning process more engaging and meaningful.

The role and the advantages of using the computer in language teaching

It goes without saying that the use of computers in education goes back a few decades and since then there has always been an increasing demand for its application in the teaching process. According to M. Cole and P. Griffin's theories of learning and information technology, we can distinguish two computer roles in the class:

1) the computer is „an agent”, being a „partner in dialogue”. In this case the teachers are replaced by computers on condition that computers provide students with the needed information and give them individual guidance in learning.

2) the computer as a „medium” does not replace the teacher, but arranges the cooperation between students and teachers. This theory stresses on the fact that even though computers offer new opportunities in language teaching and learning, teachers will always have an important role in guiding the students throughout this whole process. This fact leads to the need of developing new digital skills both for teachers and for students as well.

Computers may be used to help share the class and home tasks, engage in various school and extra school activities, put at teachers' disposal a whole range of games for team, group or pair activity during the lesson, provide real-time communication experiences with others, enhance or expand lessons at any stage, help teachers and students with individual or group projects. Computers have been able to replace the conventional class lesson with the online variant of it during the pandemics. Another main advantage of computers in teaching is that they make it possible to individualise the teaching-learning process, so that the students can learn at their own pace, thus making the differentiated instruction easier to be carried out.

Internet as a Resource of Language Teaching Materials

Nowadays, Internet is gaining immense popularity in English language teaching and more and more educators and learners are embracing it. It has got many sites designed to help learners. These sites provide Internet-based activities that can be used to improve English learners' language skills. In this respect, students are allowed to use all the relevant Internet resources such as online dictionaries, encyclopedias and reference books on terminology and other useful materials no matter what subject they are preparing for. Because Internet is a worldwide library and a resource centre, it can contribute to long-term learning. In addition to that, any learner can have access to a wide variety of authentic language materials, be they either written, audio or video, which can be selected according to personal learning needs, aims, styles, strategies and preferences. It is important to investigate Internet materials as attentively as possible, and where necessary they should be adapted to suit the teacher's requirements.

The importance and the ways of teaching vocabulary

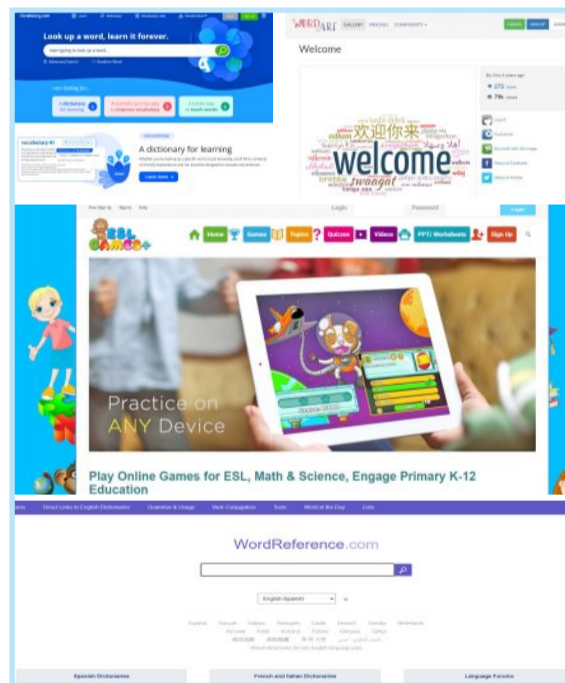
The vocabulary part of a language represents one of the most important skills necessary for teaching and learning a foreign language. The teaching of vocabulary is also important because without vocabulary nothing can be conveyed, people need to use words to express themselves or to make themselves understood in the English language. So, in recent years, vocabulary teaching has become part of the curriculum and its teaching has been used on a well-planned and regular basis. Many methodologies and vocabulary books state all the usual ways

Natalia ROȘCA,
Teacher of English,
1st didactic degree,
IPÎLT „Orizont”, Chișinău

of stressing the meaning of words. Some of them are: *illustrations with real objects, pictures, drawings or photographs, word miming, definitions or word defining, synonyms and antonyms, context building and translating.*

The recommendation is that one meaning of a word should be presented at one time. On the other hand, using more than one presentation technique for teaching new words helps to enhance their consolidation in the students' memory.

The role of online resources in teaching vocabulary

Teaching vocabulary by means of Internet resources can be both exciting and challenging. The online resources tend to present the content through texts, graphics, sounds and motions, which offer opportunities for many different learning styles. In addition, free programs are available on the Internet that enable students to listen to and watch spoken news extracts from radio or TV sites. The lessons should be fun, interactive, and creatively stimulating for the students. Here are some tips for teaching vocabulary online effectively and creatively:

- **Google Forms** – a tool that is free to use, which makes it a great online resource, especially for teachers and educators. You can give your students a short quiz to complete at the end of each live

teaching session. One of the pluses of using Google Forms is that they are easy to grade. In fact, it is basically automated. If you have many students using the same quiz, you can even see what questions were most difficult;

- **www.vocabulary.com** – this site helps students improve their vocabulary through games and fun learning activities. The site also includes a dictionary that provides word definitions with a multitude of example sentences from current newspapers, magazines, and even literature. It also offers vocabulary lists, word challenges, commonly confused words, test preparations, vocabulary jam, and several other educational resources. It's up to the teacher already to introduce the new words according to the preferred technique;

- **www.wordreference.com** – it is a bilingual online dictionary that can be used with students to enrich and improve their vocabulary learning. *Wordreference* offers access to a number of bilingual dictionaries and it is useful when it comes to the translation technique in learning new vocabulary;

- **www.eslgamesplus.com** – it is a tool for fun educational games, vocabulary worksheets, sentence structures. It provides interactive and printable educational resources like ESL classroom games, memory games, spelling games, sentence games, interactive board games, hangman games, Jeopardy, wheel games, matching games, word recognition games, mobile games for iPad, iPhones and Android devices most of which include vocabulary teaching;

- **www.wordart.com** – is an online tool for word generating that allows to easily create amazing and unique word clouds. The students can learn the new vocabulary by making their own word cloud and train their spelling skills in the meanwhile. Having created their favourite shape into which the words are incorporated, they easily remember them because the visual memory is also involved. On the other hand, being given a word cloud made by the teacher with a given task, e.g. find in the word cloud the new words from the text, the students train these most of all visually and in the process of finding them they pay attention and check for their spelling;

- **www.esl.about.com** – it is an online tool offering online lessons in vocabulary. The general idea of the site is that words and phrases are presented in context so as to be better learnt. Most of the exercises are followed by a definition page where the new phrases are rephrased and used into exact contexts.

To sum up, using online dictionaries, searching for online English materials, using Google's word translation and its other tools, using web-based flashcards to learn vocabulary, applying the games of different interactive platforms are some of the well-known on-line activities aimed at developing the English vocabulary skills.

The benefits of using online vocabulary exercises

Since there are a number of strategies and exercises designed specially to help students increase their vocabulary, these techniques help the students learn new words through funny activities that seem to be very effective, as they are based on the pleasure of playing. The real advantage of using the Internet in language teaching is that it provides more possibilities for teaching and learning. It catches students' imagination and they learn new things unconsciously.

Another advantage to be considered here is that the Internet is often looked at as a factor in increasing the motivation of learners. Students who are computer literates are more interested in internet-assisted teaching and learning, because they can learn whenever and wherever they want, this fact leading to providing greater freedom and flexibility in learning at their own pace and convenience.

In addition to that, the Internet gives students access to a great deal of authentic material on any topic. In terms of word learning, the Internet can be considered as an ideal learning and teaching tool because it offers authentic learning resources available without having to travel to English-speaking countries. This is mostly done by having free access to native pronunciation of words, sentences or even of whole pieces of texts.

In conclusion, nowadays Internet changes many aspects of society playing an important role in the learning-process. In the same way as computers have promoted and facilitated more effective, more motivating and more enjoyable learning experiences, the Internet can be also used very effectively in vocabulary teaching. Preparing for an Internet-based language lesson may be rather demanding, as looking for information on the Internet is almost always time-consuming. In addition, the range of educational materials increases constantly and new resources appear on the Internet, which have to be exploited. Also, the use of Internet is a successful approach to teaching English, because it provides students with a rich learning atmosphere.

Since recent years the language teachers have become interested in using the Internet since the latest growth in technology helps to give a variety of learning methods and multimedia materials that can be useful for language learners. However, the Internet should never be used in the language lesson just for the sake of novelty. It is important for the students to see its purpose. Otherwise, every invention may turn out to be ineffective. One certain thing is that Internet based learning is for sure a change from the traditional teacher-centered classroom to the learner-centered classroom.

Cum sunt numele cărților unui scriitor, așa este și sufletul lui

UN INTERVIU AL ELEVEI CLASEI A IX-A, NICOLETA CARAJI, CU SCRITORUL TRAIAN VASILCĂU, AMBII DIN VIIȘOARA EDINEȚULUI

- Cineva asocia cartea cu un ospăț al gândurilor, la care oricine este poftit. Pe cine ați invita Dumneavoastră la un astfel de ospăț și ce bucate literare i-ați propune?

- Cartea este o cetate de neînvinș, dacă este insuflată de Dumnezeu. Ea nu trebuie să aibă termen de garanție limitat, durata ei trebuie să fie Veșnicia, și dintre cele două veșnicii ar fi minunat s-o cunoască pe cea Bună! Dacă ar fi un ospăț, l-aș invita pe Creatorul a toate, pe Fiul și Măicuța Lui! Am scris și editat o poezie, se numește „Dumnezeu la o cafea”, în care stau de vorbă cu El. A fost prin 2008-2009, dar și azi îmi mai este dor de acea întâlnire, în doi. Dacă te referi la genurile literare, am scris de toate. Acum câțiva ani ziceam că nu voi scrie niciodată piese de teatru și nici măcar un roman. Ziceam, dar mințeam, fiindcă după acea zicere am scris mai multe piese de teatru, unele liliplut, dar și un roman, „Pălămarul”, care poate fi cartea vieții, morții și-a Reinvierii mele, fizice, nu doar literare.

- Cum ați stărni gustul pentru lectură tinerei generații?

- Asta vine din școală și din mediul natural, dar mai ales din Pronia divină. Am înțeles că nu voi putea trăi fără de carte, datorită televiziunii române și a radioului ieșean și bucureștean, pe care le ascultam pe malul Prutului, până adormeam, dar și grație învățătoarelor mele de limba și literatura română, Vera Rusnac din Viișoara și Paulina Rusu din Fetești. Verile mă odihneam activ. Îngrijeam de un copil din sat, ai căror părinți cerșeau prin Rusia, ori pășteam o vacă a vreunei învățătoare - tot cu o carte în desagă eram. Copilul adormea, eu citeam, vaca se întindea pe iarbă să se odihnească, eu mă întindeam la umbra unui copac înverzit cu o carte în mâini. Așa am crescut, ca un copil îmbolnăvit de cărți, Leac pentru care nu mi-a găsit nici mama, nici medicii vremii.

- Interesul pentru lectură se formează printr-o muncă permanentă. Prin ce caracterizați Dumneavoastră această muncă? Și ce simțiți, practicând-o?

- Simt o mare bucurie citind. M-am născut pentru asta. Cred că la naștere mama nu mi-a dat mai în-

tâi sânel ei, ci o Carte. Altfel nu-mi pot explica boala asta de carte. Când intru într-o bibliotecă sau librărie ochii îmi fug: nu știu pe care s-o las și să n-o iau cu mine. Am impresia că toate cărțile bune stau în acea clipă cu mâinile întinse spre mine, rugându-mă să le iau acasă, imediat.

- În ce mod alegeți titlurile pentru cărțile Dumneavoastră și cât de important considerați că este un titlu în atragerea cititorilor?

- Foarte important! Lucrez mult la alegerea unui titlu. El trebuie să fie sugestiv, datorită lui cititorul elevat nu va putea trece indiferent pe lângă o carte. Titlul cărții este numele de botex al ei și atunci nu pricep de ce numele unei cărți ar trebui să fie urât, scabros, pornografic, de care să-ți fie scârbă și rușine să-l pronunți la întâlnirile cu cititorii de orișice vârstă?

Cum sunt numele cărților unui scriitor, așa este și sufletul lui.

- Ce e, în viziunea Dumneavoastră, o carte de calitate? Dați-ne niște exemple.

- Sfânta Scriptură este cea mai frumoasă carte din lume și cea mai ziditoare! E și o carte de istorie, și de limbă măiastră, și - de cerească Poezie (a se citi: model de Poezie universală), și de comportament, de bune maniere, cum s-ar spune pe la diverse școli, și de Mântuire!

Citind-o, înveți să trăiești și să fii nemuritor, cunoscând Raiul și Împărăția lui Dumnezeu încă de pe pământ. Noi, scriitorii, trebuie să ne raportăm scurta viață terestră la Dumnezeu, Cel care ni se revelează plenar din această Carte a cărților, insuflată și dictată de Sfântul Duh!

Alte cărți, care merită a fi menționate, sunt cele care vin din același Izvor de Apă Vie.

- În societatea actuală asistăm la o criză a lecturii. Unii ar spune că lectura este o activitate depășită. Descoperiți un adevăr în aceste afirmații?

- Lumea nu mai e cea de pe timpul copilăriei și-a tinereții mele. S-a schimbat, în rău, evident, s-a multototizat, citește mai mult, doar că la telefon, iPad, computer, laptop și fugă de carte ca dracul de tămăie. Iartă-mi sinceritatea, dar eu așa

o văd și ceea ce văd aceea spun. Se scriu de mii de ori mai multe cărți decât până acum 30 de ani, când abia venisem la Chișinău; se tipăresc de mii de ori mai multe cărți și se citesc de mii de ori mai puțin cărțile de literatură adevărată. De cele mai multe ori scriitorii stau în fața cărții nou-apărute și nu știu cui să o dăruiască, de vânzare nici vorba fiind...

- Cum contribuți Dumneavoastră, ca scriitor, la crearea vorbitorului cult de limba română?

- Eu scriu și, Slavă Domnului, am ajuns la 85 de cărți de autor, neavând tot atâția ani, și la 14 cărți îngrijite de mine. Am scris și sute de versuri pentru cântece. Mai am în sertare 4 cărți, pentru care sunt condamnat să caut bani ca să le pregătesc pentru editare, apoi să achit și serviciile tipografiei, apoi să mă rog Domnului să mi le ducă, pe aripile Lui, unde o vrea El: în bibliotecă, școli, universități, academii, televiziuni, radiouri, case de cultură, cenacuri etc.

- Care cărți scrise de Dumneavoastră, credeți, știu să-l citească pe cititor? (Mă refer la cărțile care plac cititorului).

- Nu mă plâng. Dumnezeu a fost prea bun cu mine. Mi-a dat, pe alocuri, mai mult decât a dat altora și chiar mai mult decât i-aș fi cerut eu vreodată. E drept că, la un moment, l-am rugat să-mi ia povara din spate, s-o mai împartă și altora, dar nu a îngăduit.

În așa situație fiind, îmi duc și partea de cruce literară, precum pot și precum trebuie să o fac.

Cred că cele 11 volume de Opere Netăcute, editate până acum, și volumele 12, 13 și 14 ce urmează să vină pe lume, știu să spună cum am trăit, iubit și suferit de la dublul debut editorial din anul 1995 și până în anul 2023, iar romanul „Pălămarul” va da confirmarea apusului și-a Răsăritului unui fir de nisip care am fost, sunt și voi fi!

- Vă mulțumim pentru acest interviu, acordat nouă, elevilor și profesorilor din satul Dumneavoastră natal.

- Mulțumesc și eu pentru gândul cel bun, care te-a călăuzit. Dialogul ce l-am purtat vine după multe interviuri realizate de importanți oameni de Cultură și Carte din Moldova, România, Germania, Canada și alte țări. Vă mai spun, la sfârșit, că mi-i dor de Viișoara și de viișorenii și că dorul de care vorbesc este unul mistuitor, care crește de la o carte la alta, în care nu uit niciodată de voi, fiindcă „cine uită nu merită”, așa cum adevăra istoricul, poetul și omul politic Nicolae Iorga, în secolul trecut.

Universiada 2023, la faza de încheiere

Tradițional, Federația Moldo-venească a Sportului Studentesc și a Veteranilor Sportului organizează și desfășoară competiții la nivelul instituțiilor de învățământ superior, membre ale respectivelor organisme sportive. Este vorba de Universiada republicană a studenților, care reunește 21 de probe. În baza punctelor acumulate la încheierea tuturor întrecerilor prevăzute de program se stabilește clasamentul general pe echipe, precum și al campionatelor naționale universitare, în care se iau în considerare doar rezultatele individuale la fiecare probă, luată aparte. Universiada republicană se desfășoară în anii impari, iar campionatele - în cei pari.

Astfel, în 2023 este în plină derulare Universiada Republicană a studenților. S-au disputat deja întreceri la 14 probe. Ultimul concurs a vizat lupta națională „Trântă”, fiind găzduit de Complexul sportiv al Universității de Stat de Educație Fizică și Sport (USEFS) și a reunit cinci echipe. Un număr destul de mic, luând în calcul faptul că din acest organism fac parte 15 din 21 de instituții de învățământ superior. Este o situație cu totul îngrijorătoare, întrucât sportul studentesc constituie temelia loturilor naționale, inclusiv al celui Olimpic. Ar fi de dorit ca administrațiile universităților, specialiștii și studenții, cu eforturi conjugate, să întreprindă măsuri pentru a schimba situația în mai bine.

Să revenim însă la competiția sus-menționată, la care au participat sportivi de la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport. Păcat că au lipsit și alte echipe, cum ar fi cea a Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova sau a Universității de Stat din Comrat. Totuși turneul a

reușit. Pe lângă tineri atleți, pe saltea au luptat o serie de sportivi de performanță, premiați la Campionate Europene și Mondiale. Prezența și prestația unor luptători de mare clasă a dat valoare, chiar o scilpire deosebită turneului per ansamblu. A învins echilibrata echipă a USEFS, urmată în ordine de loturile ASEM și UTM. Campioni au devenit: Iulian Betca (categoria de greutate 55 kg, USEFS); Daniel Caradjov (60 kg, USM); Alexandr Curu (65 kg, ASEM); Petru Crăciun (70 kg, ASEM); Vasile Diacon (75 kg, ASEM); Gheorghe Robu (80 kg, USEFS); Nichifor Robu (85 kg, USM); Ivan Ichizli (90kg, ASEM); Radu Lefter (+90kg, USEFS).

După consumarea întrecerilor la 14 probe, în clasamentul general conduce echipa omogenă a USEFS, care a acumulat 142 de puncte, secundată de lotul UTM care totalizează 101 puncte, pe locul al treilea situându-se formația ASEM cu 73 de puncte înscrise la activ.

Serghei BUSUIOC,
Alexei POSTOLACHI,
lectori USEFS

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 10226.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu,
Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” - PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>